

การเชิดชูบุคคลผู้ทำความดีด้านการพัฒนาห้องสมุด “รางวัลศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต”

กิงแก้ว อ่วมศรี และ สุจิตร์ สุวภาพ

มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มอบให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นผู้คัดเลือกผู้ทำความดีในสาขา “การพัฒนาห้องสมุด:รางวัลศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต” เพื่อเชิดชู ผู้ทำความดีเพื่อสังคม โดยคัดเลือกจากบุคคลผู้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่องในด้านการพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน โดยมอบรางวัลและเงินสนับสนุนจำนวนหนึ่งล้านบาท รางวัลนี้เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐

Outstanding Person on Library Development Enhancement “Professor Khunying Maenmas Chavalit Award”

Kingkaew Aumsri and Suchit Suwaphab

The Stock Exchange of Thailand Foundation committed the Thai Library Association to select the outstanding person for library development : Professor Khunying Maenmas Chavalit Award” to enhance the dedicated working person. The selected persons as the recipient of this award were numbers of highly recommended librarian and related person from all over the kingdom, whose endurance work has been admiring by the public. Starting from 2008 each recipient of the Award had received Thai Baht one million.

การเปิดบุคลิกผู้ทำความดีด้านการพัฒนาห้องสมุด “รางวัลศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ชวลิต”

กิ่งแก้ว อ่วมตรี*และสุจิตร สุวภาพ**

ตามที่มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ได้เล็งเห็นผู้ที่ทำประโยชน์แก่สังคม ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้มีทุนทรัพย์จำกัดแต่เป็นผู้ที่มีความเสียสละและอุทิศตนเพื่อมุ่งช่วยเหลือสังคมโดยไม่คำนึงถึงอุปสรรคและความเหน็ดเหนื่อย เพื่อเป็นการให้กำลังใจแก่บุคคลดังกล่าว ส่งเสริมให้มีทุนทรัพย์ที่จะดำเนินประโยชน์เพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์ฯ จึงได้ส่งเสริมเชิดชูเกียรติและมอบทุนทรัพย์แก่ผู้ทำความดีแก่สังคม โดยได้พิจารณาคัดเลือกให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็น ๑ ใน ๖ สาขาที่มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์ฯ มอบให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นผู้คัดเลือกผู้ทำความดีในสาขา “การพัฒนาห้องสมุด: รางวัลศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ชวลิต” เพื่อเชิดชูผู้ทำความดีเพื่อสังคม โดยคัดเลือกจากบุคคลผู้มีผลงานเป็นที่ประจักษ์แก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่องในด้านการพัฒนาห้องสมุด ส่งเสริมให้มีการดำเนินกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่ชุมชนและสังคมอย่างยั่งยืน โดยมอบรางวัลและเงินสนับสนุนจำนวน ๑ ล้านบาท การคัดเลือกผู้สมควรได้รับรางวัล “ศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ชวลิต” เริ่มตั้งแต่ปี พ.ศ.๒๕๕๐ ดังนี้

ปี พ.ศ.๒๕๕๑ ทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลแด่ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ในฐานะองค์อุปถัมภ์สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ พระองค์ทรงให้ความสำคัญกับห้องสมุดและการรู้หนังสือของปวงชนชาวไทยอย่างต่อเนื่องกว่า ๓๐ ปี ซึ่งรัฐบาลได้ตอบสนองพระราชดำริ โดยได้ประกาศให้เป็นวาระแห่งชาติ เรื่อง “รักการอ่าน” ส่งเสริมและพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนตระเวนชายแดน ห้องสมุดพร้อมปัญญา กรมราชทัณฑ์ ตลอดจนห้องสมุดที่ขาดแคลนทั่วทุกภูมิภาค

*กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการตัดสินบุคคลผู้ทำความดีเพื่อสังคม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔

**กรรมการและเลขานุการ คณะกรรมการสรรหาบุคคลผู้ทำความดีเพื่อสังคม สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๐-๒๕๕๔

ปีพ.ศ.๒๕๕๐ ศาสตราจารย์คุณหญิงแมนมาส ชวลิตในฐานะผู้หนึ่งที่ได้ก่อตั้งสมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ เป็นเวลากว่า ๕๕ ปี อุทิศตน เสียสละในการพัฒนาห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศ อีกทั้งหลังเกษียณอายุราชการ ยังได้เสียสละ มุ่งมั่นทำงานด้านห้องสมุดและสมาคมฯ ในการพัฒนาห้องสมุดและให้ความสำคัญกับห้องสมุดทั้งในประเทศและต่างประเทศอย่างต่อเนื่อง เป็นระยะเวลามากกว่า ๖๐ ปี

ปี พ.ศ.๒๕๕๒ นางเฉลิมศรี กลปรานีต หัวหน้าห้องสมุดประชาชนจังหวัดพิษณุโลก ในฐานะบรรณารักษ์ผู้มีประสบการณ์ เสียสละ อุทิศตนในการจัดห้องสมุดแก่หน่วยงานต่างๆ อาทิ ห้องสมุดเรือนจำจังหวัดพิษณุโลก จัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน การเขียนเชิงวิเคราะห์ให้ผู้ต้องขัง อบรม การซ่อมและทำปกหนังสือลายไทยแก่ผู้ต้องขัง ส่งเสริมอาชีพทางสังคม ศิลปะ เครื่องปั้นดินเผาแก่ผู้ต้องขังอย่างต่อเนื่อง จัดห้องสมุดพร้อมปัญญา เรือนจำจังหวัดน่าน ห้องสมุดศาลจังหวัดพิษณุโลก แผนกคดีเยาวชนและครอบครัว ห้องสมุดสำนักงานอธิบดีผู้พิพากษภาค ๖ รวมทั้งบ้านหนังสือ ต.บ้านกร่าง จ.พิษณุโลก เงินรางวัลที่ได้รับจะนำไปต่อยอดห้องสมุดประชาชน จังหวัดพิษณุโลก

และโครงการตามรอยปราชญ์ท้องถิ่น จังหวัดพิษณุโลก โดยศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับสมเด็จพระนเรศวรมหาราช และพัฒนาห้องสมุดประจำตำบล เพื่อจัดทำแหล่งเรียนรู้สำหรับชุมชนในจังหวัดพิษณุโลก

ปี พ.ศ.๒๕๕๓ นางจิณัฐดา ชูช่วย ครูชำนาญการพิเศษ ในฐานะหัวหน้างานห้องสมุดโรงเรียนสตูลวิทยาเป็นหัวหน้าคณะดำเนินงานมูลนิธิชัยพัฒนาในจังหวัดสตูล เป็นครูแกนนำพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในเขตพื้นที่ห่างไกลตามเกาะต่างๆ และโรงเรียนในพระอุปถัมภ์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ปฏิบัติงานด้วยความเสียสละวิริยะอุตสาหะทั้งในเวลาราชการและนอกเวลาราชการทุกวัน อาทิ โครงการช่วยเหลือโรงเรียนที่ขาดแคลนครูบรรณารักษ์ พัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในเครือข่ายและนอกเครือข่ายโรงเรียนที่ขาดแคลนหนังสือ ขอรับบริจาคหนังสือเพื่อออกค่ายอาสาพัฒนา สานัญญารักษ์การอ่าน บูรณาการค่ายอาสาพัฒนาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ได้ขยายผลโดยจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่านตามเกาะในจังหวัดสตูล พัฒนาห้องสมุดในจังหวัดสตูลที่ขาดแคลน เพื่อสร้างเยาวชนให้เป็นนักอ่านและเป็นแกนนำขยายผลไปสู่กลุ่มเป้าหมายต่างๆ ในจังหวัดสตูลได้อย่างทั่วถึงมากยิ่งขึ้น

ในปี พ.ศ.๒๕๕๔ สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ ได้จัดสรรรางวัล “ศาสตราจารย์ คุณหญิงแมนมาศ ขวลิต” ออกเป็น ๒ ท่าน เพื่อกระจายองค์ความรู้และกระจายกลุ่มเป้าหมาย ในการร่วมกันพัฒนาห้องสมุดเพื่อสังคมไทย มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ ได้พัฒนาห้องสมุดอย่างมุ่งมั่น เสียสละ อุทิศตนและเวลา ตลอดจนไม่ได้คำนึงงบประมาณที่ขาดแคลน แต่ได้ผลักดันการพัฒนาห้องสมุด โดยการพัฒนาห้องสมุดและองค์ความรู้ที่แตกต่างแก่กลุ่มเป้าหมายที่หลากหลาย ได้แก่ นางราศี แสงจักร ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนวัดถนน จังหวัดอ่างทอง เป็นครูบรรณารักษ์ที่มุ่งมั่น ตั้งใจ เสียสละ อุทิศตนในการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนวัดถนนจากสภาพที่ขาดแคลนทั้งทรัพยากรหนังสือสื่อการเรียนรู้ อีกทั้งบรรยากาศไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ พลิกโฉมห้องสมุดโรงเรียนให้เป็นห้องสมุดมีชีวิตที่หลากหลาย ทั้งสื่อการเรียนรู้ บรรยากาศ และกิจกรรม อีกทั้งร่วมมือกับเพื่อนครูโดยกู้เงินสหกรณ์ และพร้อมใจให้

หักเงินเดือนเพื่อนำมาพัฒนาบรรยากาศโรงเรียนและห้องสมุด นอกจากนี้ยังร่วมมือกับเพื่อนครูและเพื่อนบรรณารักษ์ เสียสละวันหยุดไปพัฒนาห้องสมุดโรงเรียนในอำเภอและจังหวัดอ่างทองกว่า ๒๐ แห่ง โดยไม่ได้ใช้งบประมาณรัฐบาล เงินรางวัลที่ได้รับจะนำไปต่อยอดการพัฒนาห้องสมุดที่ขาดแคลน รวมทั้งจัดกิจกรรมส่งเสริมการอ่าน ณ อ.ป่าโมก จ.อ่างทอง ต่อไป

อีกท่านหนึ่งคือนางสาวเอมอร ดันเถียร ข้าราชการบำนาญ สำนักงานอัยการสูงสุด และอดีตหัวหน้าศูนย์วิทยบริการ สำนักงานอัยการสูงสุด พัฒนางานห้องสมุดด้วยความเสียสละ อุทิศตน อุทิศเวลาด้วยความมุ่งมั่นในการพัฒนาห้องสมุดสำนักงานอัยการจังหวัดทั่วประเทศ จัดห้องอ่านหนังสือและห้องสมุดสัญจรสู่อัยการจังหวัดกว่า ๑๐๐ แห่ง จัดทำห้องสมุดพิพิธภัณฑสถานและจดหมายเหตุอัยการไทย โดยไม่ได้ใช้งบประมาณแผ่นดินเป็นเงินกว่า ๒๐ ล้านบาท จนเป็นต้นแบบในการนำวัสดุ ครุภัณฑ์ที่ถูกทิ้งขว้างตามสำนักงานอัยการจังหวัดให้กลายเป็นสิ่งล้ำค่า ให้เป็นแหล่งศึกษาประวัติและพัฒนาการ นอกจากนี้ยังมีผลงานอันน่าภาคภูมิใจในการจัดทำห้องสมุดกฎหมายในส่วนกลางและภูมิภาค ๗๓ แห่ง สำหรับพนักงานอัยการ นักกฎหมาย และประชาชนผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าคดีสำคัญๆ ของประเทศ ทั้งนี้จะมุ่งขยาย “มุกกฎหมาย” เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองที่ดีของสังคมต่อไป

โครงการเชิดชูผู้ทำความดีเพื่อสังคม โดยมูลนิธิตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย มอบให้สมาคมห้องสมุดแห่งประเทศไทยฯ พิจารณาคัดเลือกบุคคลผู้ทำความดีเพื่อสังคมด้านการพัฒนาห้องสมุดเพื่อเป็นกำลังใจในการทำความดีเพื่อสังคมและชุมชน มุ่งมั่นพัฒนาห้องสมุดโดยเสียสละ อุทิศตนกว่า ๓๐ ปี โดยมูลนิธิตลาดหลักทรัพย์ฯ มอบเกียรติบัตรพร้อมเงินรางวัล ๑ ล้านบาท ต่อเนื่องกันเป็นเวลา ๑๐ ปี เริ่มตั้งแต่ปี ๒๕๔๐ เป็นต้นไป ต่อมาในปี ๒๕๕๓ มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์ฯ ได้จัดสรรเงินรางวัลออกเป็นรางวัลละ ๕ แสนบาท สำหรับเป็นกำลังใจในการพัฒนาและต่อยอดความมุ่งมั่นในการพัฒนาห้องสมุดเพื่อชุมชนและสังคมของบุคคลที่ได้รับการคัดเลือกอย่างต่อเนื่อง

นับเป็นหนึ่งในภารกิจหลักของตลาดหลักทรัพย์ฯ ในการทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศ ตลาดหลักทรัพย์ฯ ยังให้ความสำคัญต่อความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม โดยกำหนดแนวทางการดำเนินกิจกรรมเพื่อสังคม ๓ ด้าน ได้แก่ ด้านการพัฒนาการศึกษาและส่งเสริมการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาสังคม คุณภาพชีวิตและสิ่งแวดล้อม ด้านศาสนาและศิลปวัฒนธรรม เพื่อสร้างความยั่งยืนให้กับระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ให้สามารถเติบโตได้อย่างก้าวทันต่อไปในอนาคตเพื่อเป็นกำลังใจให้บรรณารักษ์ คุรุบรรณารักษ์ที่มุ่งมั่น เสียสละ อุทิศตนในด้านการพัฒนาห้องสมุดโรงเรียน ตลอดจนห้องสมุดชุมชนและสังคม ขอเชิญร่วมกันเสนอชื่อบุคคลผู้ทำความดีเพื่อสังคม มายังคณะกรรมการสรรหาบุคคลผู้ทำความดีเพื่อสังคม เพื่อจะได้พิจารณาคัดเลือกและนำเสนอตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประกาศและเชิดชูบุคคลผู้ทำความดีเพื่อสังคม ด้านการพัฒนาห้องสมุด รับรางวัล “ศาสตราจารย์คุณหญิงแม้นมาส ชวลิต” เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงานด้วยความเสียสละให้มีทุนทรัพย์ในการพัฒนาห้องสมุดต่อไป

บรรณานุกรม

มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (๒๕๕๔). โครงการเชิดชูผู้ทำความดีเพื่อสังคม ปี ๒๕๕๔.

กรุงเทพฯ : มูลนิธิ, ๔๓ หน้า

มูลนิธิตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (๒๕๕๓). พิธีมอบรางวัลโครงการเชิดชูผู้ทำความดีเพื่อสังคม

ประจำปี ๒๕๕๓. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ, ๕๒ หน้า

